

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในช่วงการพัฒนาประเทศ การพัฒนาคนและการเตรียมประชากรในชาติให้มีคุณภาพและมีสมรรถภาพสูง ซึ่งหมายถึง ประชากรที่มีความสามารถทางสติปัญญา มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีสมรรถภาพทางกายสูง และยิ่งกว่านั้นต้องเป็นประชากรที่มีระเบียบวินัย มีความมานะอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เอาวัดเอาเปรียบเพื่อนร่วมชาติ อุทิศตนและรับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างสุดความสามารถ คุณภาพของประชากรตามคุณลักษณะดังกล่าวนี้การกีฬาสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้

นอกจากการกีฬาจะช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรดังกล่าวมาแล้ว การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดีควบคู่ไปกับการรับประทานอาหารที่ครบคุณค่าตามหลักโภชนาการ การพักผ่อนอย่างเพียงพอและรวมถึงการมีสุขภาพจิตที่ดี ดังคำกล่าวของ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523) ที่ว่า

การออกกำลังกายสม่ำเสมอเป็นประจำ และเพียงพอแก่ความต้องการจะช่วยทำให้ความดัน และไขมันในเลือดลดลง อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อ กระดูก หัวใจ ปอด เส้นเลือด ระบบประสาท การย่อยอาหารและการขับถ่ายทำงานได้ดีขึ้น เป็นผลทำให้ร่างกายเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีสุขภาพสมบูรณ์และสมรรถภาพร่างกายสูง สามารถประกอบกิจกรรมหรือการงานต่าง ๆ ได้ดีมีประสิทธิภาพช่วยป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บบางอย่าง ทำให้มีอายุยืนนานไม่แก่ก่อนวัยอีกด้วย

นอกจากนี้การออกกำลังกาย หรือการกีฬา ช่วยทำให้บุคคลกล้าที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถของตน ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ กล่อมเกลานิสัยใจคอของมนุษย์ให้เกิด

ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน รู้จักอดกลั้นระงับอารมณ์ มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และทำให้เกิดความรักความสามัคคี เราจะเห็นได้ว่าคนที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาอยู่เสมอมักจะมีจิตใจแจ่มใส ร่าเริง อารมณ์ดี รู้จักคนกว้างขวางเพราะประสบการณ์ และการรู้จักเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ นั้น ช่วยทำให้บุคคลรู้จักนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักแก้ไข ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นการออกกำลังกายช่วยทำให้สมองและจิตใจปลอดโปร่งเป็นการระบายความตึงเครียดที่มีอยู่ในตัวบุคคล

การเล่นกีฬาและออกกำลังกายมีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพราะ การออกกำลังกายจะช่วยให้คุณมีความสุขภาพลานามัยสมบูรณ์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชว่า

การกีฬาเป็นของจำเป็นแก่ทุกคน เพราะกีฬาช่วยเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจได้อย่างดีเยี่ยม ผู้ที่ได้เล่นกีฬาได้ออกกำลังกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว ได้แสดงตนต่อที่ประชุมชน ทำให้องอาจไม่กระดากก้อเขิน ได้แข่งขันและร่วมมือกับผู้อื่นทำให้รู้จักแพ้ รู้ชนะ หนักแน่น มีสามัคคี คุณสมบัติต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเล่นกีฬา นี้ จะติดตัวนักกีฬาต่อไป แม้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วในวันข้างหน้าจะเป็นประโยชน์ ช่วยในการครองชีวิต และการประกอบกิจการอย่างสำคัญและกีฬาจะอำนวยความสะดวกต่อการฝึกหัดอบรมที่ดี ที่ถูกต้อง นักกีฬาเชื่อมั่นในอุดมคติ ของการกีฬาเท่านั้น (องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย, 2520: อ้างถึงใน ประพนธ์ จันทประดิษฐ์, 2524)

ความหมายของกีฬาตามเอนไซโคลปีเดียอเมริกัน (Encyclopedia Americana, 1967 อ้างถึงใน จรินทร์ ธานีรัตน์, 2527) ได้อธิบายไว้ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. กีฬา หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงในเวลาว่าง
2. กีฬา หมายถึง กิจกรรมประเภทการเล่น (Play) และเกมส์ (Games) ต่าง ๆ โดยเฉพาะ ซึ่งได้แก่กิจกรรมการเล่นประเภทง่าย ๆ ไม่มีกติกามากนัก และส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม ประเภทที่เล่นในที่โล่งแจ้ง เช่น การแข่งขัน (Racing) การตกปลา (Fishing) การล่าสัตว์ (Hunting) เป็นต้น

3. กีฬา หมายถึง เกมส์ (Games) หรือการแข่งขัน (Contest) ใด ๆ ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดความสง่างามและความแข็งแรงของร่างกาย และรวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดผลโดยตรงต่อทักษะของบุคคล (Personal Skills) ด้วย

ซัชซัย โกรมารัตต์ (2536) ได้ให้ลักษณะสำคัญของคำว่า กีฬา ตามความหมายของสังคมวิทยา ดังนี้

1. กีฬาจัดเป็นกิจกรรมทางกายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะทางกาย (Physical Skill) ความกล้าหาญทางกาย (Physical Prowess) ความพยายามทางกาย (Physical Exertion)
2. มีลักษณะของการแข่งขัน กีฬาเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเหมือนการเล่น แต่จะมีลักษณะเด่นที่มุ่งเน้นไปในเชิงการแข่งขัน มีการนำเอากลยุทธ์และเทคนิคเข้ามาใช้ ผลของการแข่งขันจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางชีววิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องกัน ปัจจัยทางชีววิทยา คือ เป็นสภาพหรือเงื่อนไขที่สำคัญ ในขณะที่ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวควบคุมที่สำคัญ
3. มีการจัดระเบียบ จัดองค์กรกีฬา กีฬาจะถูกกำหนดลักษณะจากกิจกรรมทางกายที่มีรูปแบบของการแข่งขัน ภายใต้สภาพที่มีการจัดระเบียบ องค์กรต่าง ๆ มีการวางมาตรฐาน กฎกติกา มีหน่วยงานหรือองค์กรทำหน้าที่ควบคุมดูแล
4. แนวคิดของผู้เข้าร่วม สโตน (Stone, 1955) กล่าวว่า กีฬาประกอบด้วยพฤติกรรม 2 ประเภท คือ การเล่น และสิ่งที่ไม่ใช่การเล่น กีฬาจะขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับแรงกระตุ้นภายในและกระตุ้นภายนอก กล่าวคือ แรงกระตุ้นภายในอันได้แก่ ความพึงพอใจ สบิวิต ควรจะมีความสมดุลกับแรงกระตุ้นภายนอกคือ ชัยชนะถ้วยรางวัล ความพึงพอใจของผู้ชม และผู้ฝึกสอน เป็นต้น ถ้าแรงกระตุ้นภายในมากเกินไป กีฬาก็จะมีลักษณะกลายเป็นการเล่น ซึ่งจะลดคุณค่าของกีฬาไป แต่ถ้าแรงกระตุ้นภายนอกมากเกินไป กีฬาก็จะมีลักษณะเป็นพฤติกรรมรุนแรงและอาจเกิดอันตรายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงอาจสรุปได้ว่า กีฬา คือ กิจกรรมการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความพยายามทางกายหรือทักษะทางกายที่สลับซับซ้อน มีการจัดระเบียบ มีกฎกติกา และองค์กรกีฬาควบคุมดูแล โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับแรงจูงใจจากปัจจัยภายในและภายนอกพร้อมกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากีฬามีความหมายกว้างมากกล่าวคือ ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมที่เล่นในยามว่างเท่านั้น ยังรวมไปถึงการแข่งขันต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความชำนาญและความแข็งแรง ความอดทน

และความสง่างามของร่างกายอีกด้วย จากความหมายดังกล่าวนี้จะพบว่า กิจกรรมกีฬา มีความเกี่ยวข้องกับดำเนินชีวิตของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ยิ่งโลกมีความเจริญและสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด กีฬาก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะการเล่นกีฬา นอกจากจะทำให้ร่างกายแข็งแรง และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังสามารถจัดการความเครียดที่เกิดจากการทำงานเพื่อประกอบอาชีพของบุคคลได้เป็นอย่างดี กีฬาก็มีประโยชน์ต่อบุคคลทุกวงการ

จากการที่สหประชาชาติได้ประกาศกฎบัตรในการส่งเสริมการออกกำลังกาย และการกีฬาเพื่อสุขภาพสำหรับทุกคนนี้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตื่นตัวและได้พยายามดำเนินงานส่งเสริมการกีฬากันอย่างจริงจังจนกีฬาได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในสังคมปัจจุบัน ดังที่ ชัชชัย โกมารทัต (2532) ได้กล่าวถึงบทบาทอันสำคัญของกีฬาที่มีต่อสังคมไว้ว่า

ในปัจจุบันกีฬา ได้เป็นที่นิยมแพร่หลาย กระจาย แพร่กว้าง เป็นปรากฏการณ์ที่เด่นชัด และสำคัญยิ่งในทุกส่วนทุกระดับของสังคม หยั่งรากลึก เกี่ยวโยง ผูกพัน และมีอิทธิพลต่อพื้นฐานการดำรงชีวิตของสังคมมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ ศิลปะ การเมือง กฎหมาย สื่อมวลชน การต่างประเทศและอื่น ๆ ขอบข่ายของกีฬาที่มีความกว้างใหญ่ไพศาลมากจนอาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนต้องมีส่วนเกี่ยวพันกับการกีฬาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง หรืออย่างน้อยก็ช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต ความนิยมชมชอบในการกีฬาตลอดจนความคลั่งไคล้หลงใหลในการกีฬา นับเป็นปรากฏการณ์ที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้นในสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากมีความเชื่อว่าโปรแกรมกีฬาต่าง ๆ จะช่วยพัฒนาปรับปรุงสุขภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ส่งเสริมความสมัครสมานสามัคคี สร้างลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาให้แก่มนุษย์และสังคมได้ บางกลุ่มก็อาจจะอ้างไปถึงว่ากีฬาสามารถสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในสังคม อบรมให้เกิดจิตใจรักชาติ และ เลื่อมใสในศาสนาได้

กีฬาเป็นกิจกรรมที่สังคมปัจจุบันให้ความนิยม และถือว่ามีอิทธิพลกว้างขวางสำหรับประชาชนทั่วไป เป็นสื่อกลางทำให้อุคนสามารถพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่สมบูรณ์ อันจะเป็นพื้นฐานของการปรับตัวทางสังคมด้วย ผู้ที่เล่นกีฬาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

กีฬา เป็นวิวัฒนาการขั้นสูงของการเล่น (ซัชชัย โกมารทัต, 2532) กล่าวคือ กีฬานั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการเล่นแล้วจึงพัฒนาเป็นกีฬาในเวลาต่อมา การเล่นนั้นแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ การเล่นที่ไม่มีการแข่งขัน เช่น การเล่นขายของ เป็นต้น และการเล่นที่มีการแข่งขัน เช่น การเล่นวิ่งเหยาะ เป็นต้น การเล่นในระดับที่มีการแข่งขันนี้เองที่มีบทบาทในการวิวัฒนาการขึ้นเป็นกีฬาในเวลาต่อมา

การที่จะทำให้ประชากรมีคุณภาพที่ดี ในสภาพที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ กีฬาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของประชากรดังกล่าว และเมื่อเกิดภาวะกดดัน เกิดความเครียดความวิตกกังวลทางสังคมและส่วนบุคคลขึ้น มีความจำเป็นที่บุคคล สังคม หรือองค์กรของรัฐจะต้องสร้างกระบวนการเพื่อลดความตึงเครียดดังกล่าว กิจกรรมนันทนาการเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาความเจริญเติบโตทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตใจของประชากรได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนันทนาการช่วยส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน จากสภาพความเป็นอยู่ของประชากรในเมืองหลวงนี้ก่อให้เกิดความเครียดเพิ่มขึ้นอย่างมากจากปัจจัยแวดล้อมหลาย ๆ สิ่ง ความจำเป็นและความต้องการกิจกรรมทางนันทนาการจึงมีเพิ่มมากขึ้น

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2524) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการทางนันทนาการของชาวกรุงเทพมหานครว่า

เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทุกวันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิม โดยสิ่งแวดล้อมสามารถที่จะทำลายสุขภาพของประชาชนให้เสื่อมโทรมไม่ว่าจะเป็น น้ำ อากาศ และ มลพิษอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพพลานามัยของตนให้มีความแข็งแรง สามารถต่อสู้กับภัยทางสิ่งแวดล้อมได้ รวมทั้งเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คลายความตึงเครียดจากปัญหาชีวิตและความวุ่นวายในชีวิตประจำวัน ในเรื่องของการนันทนาการนั้น เป็นหน้าที่ของบุคคลหลายฝ่ายที่จะจัดตั้งให้มีสถานที่ขึ้นคือ

1. รัฐบาลควรจัดสรรที่ดิน และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจรวมทั้งจัดศูนย์เยาวชนด้วย
2. โรงเรียนและสถาบันศึกษาทั้งเอกชนและรัฐบาล

3. สถาบันเอกชนและนักธุรกิจ
4. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ

รังสฤษฎ์ เสรีวุฒิชัย (2524) มีความคิดเห็นว่า นันทนาการเป็นปัจจัยที่สำคัญของทุกชีวิตของมนุษย์ในอันที่จะนำมาซึ่งความสุข ความพอใจ ความหยรษา ร่าเริง และก่อให้เกิดความมามะพยายามที่จะแสวงหาสรรพลสิ่งมากหลายแก่ชีวิตและยังได้คำนึงถึง

1. โครงการเกี่ยวกับนันทนาการที่ก่อประโยชน์ต่อร่างกาย และจิตใจ
2. การศึกษาของประชาชนในทางนันทนาการ ให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
3. ประเทศต่าง ๆ ควรฝึกอบรมผู้นำทางนันทนาการไว้

ไวช์คอปฟ์ (Weiskopf อ้างถึงใน คงศักดิ์ เจริญรักษ์, 2527) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนันทนาการที่ให้ผลต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ต่อผู้เข้าร่วมดังนี้

1. นันทนาการกับผลทางด้านจิตวิทยา เป็นที่ยอมรับกันว่ากิจกรรมนันทนาการ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะป้องกันบุคคลที่ป่วยทางด้านจิตใจ และยังใช้ในการฟื้นฟูจิตใจให้กลับคืนสภาพเดิมได้เร็ว นอกจากนี้นันทนาการยังช่วยลดความคับข้องใจหรือความวิตกกังวล

2. นันทนาการกับผลทางร่างกาย กิจกรรมนันทนาการประเภทเกมและกีฬาจะช่วยส่งเสริมสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ทำให้ร่างกายได้รับการพัฒนาทุกส่วนส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของระบบในร่างกาย โดยเฉพาะระบบไหลเวียนโลหิต ระบบหายใจ ระบบกล้ามเนื้อ และระบบขับถ่ายของเสีย เมื่อร่างกายแข็งแรงก็จะมีผลให้สามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

3. นันทนาการกับผลทางสังคม กิจกรรมนันทนาการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เข้าร่วมมีการทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน มีการติดต่อประสานงานเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันจึงเป็นการส่งเสริมให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น

จากสาระสำคัญของการกีฬาและนันทนาการดังกล่าว พอจะสรุปความสำคัญได้ดังนี้

1. ประชากรในสังคม กิจกรรมกีฬาและนันทนาการเป็นสื่อที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. สถาบันครอบครัว ซึ่งในปัจจุบันนี้สัมพันธภาพของสมาชิกภายในครอบครัวไม่ค่อย

แน่นแฟ้นเหมือนเมื่อสมัยก่อน ๆ เพราะว่าทุกคนต่างมีความจำเป็นในการทำมาหากินและสภาพแวดล้อมที่ต้องแข่งขันกับเวลาและแข่งขันกับคนรอบข้าง ดังนั้น กิจกรรมกีฬาและนันทนาการจะเป็นสื่อที่สำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศอบอุ่นให้เกิดภายในครอบครัวในการทำกิจกรรมร่วมกัน

3. หน่วยงาน สังคม และชุมชน กิจกรรมกีฬาและนันทนาการช่วยพัฒนาหน่วยงาน สังคม และชุมชนในหลาย ๆ ด้าน ช่วยสร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดี มีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความขยันขันแข็ง การรู้จักเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพกฎกติกาในสังคม

4. ประเทศชาติ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อพลเมืองในชาติได้เล่นกีฬา ออกกำลังกาย ทำให้เขามีสุขภาพดี ทำให้รัฐบาลไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและเมื่อคนมีสุขภาพดีได้มีโอกาสผ่อนคลายความตึงเครียด ก็จะส่งผลให้มีสุขภาพจิตดี คุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศก็จะดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติได้พัฒนาเพิ่มขึ้น

ในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมอุตสาหกรรมใหม่นั้น รัฐบาลมีความสำคัญยิ่งในการวางแนวทาง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การใช้จ่ายเงินของรัฐบาลในด้านการลงทุน เพื่อสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ เป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศให้เป็นไปโดยสะดวกและกว้างขวาง การลงทุนดังกล่าวรัฐได้กระทำโดยตรง โดยวิธีการจัดสรรงบประมาณให้แก่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีการลงทุนอีกส่วนหนึ่งที่ถือได้ว่ารัฐกระทำทางอ้อมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และเพื่อผลในการพัฒนาประเทศนั้น คือการลงทุนในรูปของรัฐวิสาหกิจ

ชาญชัย อมตศิริกุล (2529) ได้กล่าวไว้ว่า รัฐวิสาหกิจเป็นกลไกหลักที่สำคัญของรัฐในอันที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การให้บริการด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการแก่ประชาชนโดยทั่วไป รัฐจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินกิจการรัฐวิสาหกิจด้วยมีเหตุผลและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

1. รัฐจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ และในกรณีที่

เอกชนไม่สามารถจะดำเนินการได้ เนื่องจากขาดเงินทุน ขาดบุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ กิจการพลังงาน การชลประทาน อุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง และการสาธารณสุขบางอย่าง เป็นต้น

2. รัฐจำเป็นต้องดำเนินการบางอย่าง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่อาจได้แก่การกำจัดการผูกขาด หรือ เพื่อการควบคุมราคาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อส่วนรวมซึ่งได้แก่ รัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น การรถไฟ การโทรศัพท์ เป็นต้น

3. เพื่อเป็นการสร้างความก้าวหน้าทางเสถียรภาพ ความยุติธรรมของระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจโดยเพิ่มการลงทุน การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน การขยายขนาดการผลิตและการเพิ่มรายได้ประชาชาติ การรักษาระดับราคา การจ้างงาน หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้ยุติธรรมยิ่งขึ้น

4. เพื่อผลทางยุทธศาสตร์ ความปลอดภัยทางการทหาร และการเมือง รวมทั้งความสงบสุขของประชาชนโดยส่วนรวม

5. เพื่อเป็นเกียรติภูมิของชาติ ซึ่งเป็นการเชิดชูเกียรติ และเผยแพร่ชื่อเสียง และวัฒนธรรมของชาติ

พรทิพย์ แก้วคำภา (2515) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทำให้อุตสาหกรรมวิสาหกิจดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยสำคัญ คือ บุคลากรในอุตสาหกรรมนับตั้งแต่ระดับคณะกรรมการวิสาหกิจลงมาจนถึงเจ้าหน้าที่ทั่วไประดับปฏิบัติการ โดยขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งสมรรถภาพในการปฏิบัติงานนี้ย่อมขึ้นกับองค์ประกอบหลายอย่าง และองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ สุขภาพอนามัย ถ้าพนักงานทุกคนมีสุขภาพดี การปฏิบัติงานจะสามารถกระทำได้ดี มีความสามารถทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและต่ออุตสาหกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าพนักงานส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย เกิดการเจ็บป่วย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดน้อยลง เกิดเป็นผลกระทบต่อสภาวะทางจิตใจ สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เป็นภาระต่อสังคม และอุตสาหกรรมวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของอุตสาหกรรมวิสาหกิจต่ำลง

ปานตา เข้มภรณ์ (2531) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสังกัดกระทรวงคมนาคมนั้นพนักงานต่าง ๆ

ของการรถไฟเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหาร และการปฏิบัติงานของกิจการรถไฟ จึงจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองป้องกัน ส่งเสริมให้มีสุขภาพดี ไม่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บ และพบว่าพนักงานมีปัญหาและมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดบริการในด้านสุขภาพและอนามัยในระดับมาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การกีฬาและนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ราชวิสาหกิจต่าง ๆ ของประเทศ การจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานราชวิสาหกิจเป็นสิ่งสำคัญที่ราชวิสาหกิจต่าง ๆ ได้มีการจัดและดำเนินการขึ้นเป็นประจำ เพื่อสนองนโยบายการส่งเสริมด้านกีฬาของราชวิสาหกิจ โดยให้พนักงานทุกคนได้มีโอกาสออกกำลังกาย ซึ่งเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด หลังจากภารกิจประจำวัน ยังช่วยให้พนักงานทุกคนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพและพละนาสัยที่สมบูรณ์ อันเป็นผลทำให้การทำงานของพนักงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บุญเลิศ กาญจนจงกล (2525) ได้กล่าวไว้ว่า ราชวิสาหกิจต่าง ๆ ได้จัดตั้งงบประมาณประจำปี และจัดสรรอุปกรณ์กีฬาให้พนักงานของราชวิสาหกิจไว้ออกกำลังกายในเวลาว่างหรือพักผ่อนเพื่อฝึกสมอง และทำให้สุขภาพแข็งแรง ทั้งยังดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาและนันทนาการภายในหน่วยงานของราชวิสาหกิจประเภทต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคเข้าร่วมการแข่งขันกีฬากับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทบวงเดียวกัน เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างราชวิสาหกิจ และร่วมการแข่งขันกีฬากับประเทศใกล้เคียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีระหว่างพนักงานด้วยกัน

ในหน่วยงานราชวิสาหกิจบางหน่วยงาน ได้มีคณะกรรมการกีฬาซึ่งผู้ว่าการหรือผู้อำนวยการแต่งตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการอื่น ๆ ให้มีหน้าที่บริหารงานด้านกีฬาให้เป็นไปตามแผนงานและงบประมาณที่ได้รับอนุมัติและพิจารณาปรับปรุงการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น คณะกรรมการกีฬาของราชวิสาหกิจ จึงได้มีการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการขึ้นในหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุหลักการ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และคุณค่าของกีฬาและนันทนาการที่มีต่อบุคคลในหน่วยงานนั้น ๆ

การจัดและดำเนินการการกีฬาและนันทนาการในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนทั้งทางหลักการและงบประมาณ ทำให้พนักงานคนงานในรัฐวิสาหกิจมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วม แต่ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นพนักงานในรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มีจำนวนมาก และมีความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการที่หลากหลายแตกต่างกันไป การที่จัดและดำเนินการกีฬาและนันทนาการให้กับพนักงานส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์อย่างสูงสุดนั้น ต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการ ตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการจัดและดำเนินการ งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ สถานที่และวิธีดำเนินการโครงการ เป็นต้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการที่มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจกลุ่มต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการ เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะเสนอผู้เกี่ยวข้องให้มีการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามหลักการมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจกลุ่มต่าง ๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจระหว่างกลุ่มผู้บริหารและคณะกรรมการกับกลุ่มพนักงานผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการจัดดำเนินการหรือการบริหารกิจการต่าง ๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดดำเนินการ โดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดดำเนินการมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4 M'S ได้แก่ (อ้างถึงใน สมคิด บางโม, 2524)

1. คน (Man) เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์การนั้น ๆ
2. เงิน (Money) ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
3. วัสดุสิ่งของ (Materials) หมายถึง อุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ด้วย
4. การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

ปัจจัยในการบริหารทั้ง 4 ประการนี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดดำเนินการเพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดดำเนินการขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าวนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ โดยเนื้อหาที่จะศึกษามีความครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 บุคลากรผู้รับผิดชอบในการจัดดำเนินการ
 - 1.2 งบประมาณในการจัดดำเนินการ
 - 1.3 อุปกรณ์ สถานที่ในการจัดดำเนินการ
 - 1.4 วิธีการจัดการ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 กลุ่มผู้บริหารและคณะกรรมการผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานด้านการจัดดำเนินการการกีฬาและนันทนาการ จำนวน 150 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จากจำนวนประชากรกลุ่มผู้บริหารและคณะกรรมการทั้งสิ้น 190 คน (Yamane อ้างถึงในประคองกรรมรสุต, 2538) ซึ่งประกอบไปด้วยประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน กรรมการ 2 คน และเลขานุการ 1 คน
 - 2.2 กลุ่มพนักงานผู้เข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จากจำนวนประชากรกลุ่มพนักงานผู้เข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการทั้งสิ้น 1,500 คน

(Yamaneอ้างถึงในประคอง กรวรรณสุด,2538) ตามประเภทของกิจกรรม คือ
กิจกรรมละ 2 คน

3. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 53 แห่ง ผู้วิจัยจำแนกรัฐวิสาหกิจทั้งหมดตามลักษณะ
การดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ
 - 3.1 รัฐวิสาหกิจกลุ่มอุตสาหกรรม 9 หน่วยงาน
 - 3.2 รัฐวิสาหกิจกลุ่มพาณิชย์และบริการ 15 หน่วยงาน
 - 3.3 รัฐวิสาหกิจกลุ่มคมนาคม 13 หน่วยงาน
 - 3.4 รัฐวิสาหกิจกลุ่มการเกษตร 9 หน่วยงาน
 - 3.5 รัฐวิสาหกิจกลุ่มพลังงาน 7 หน่วยงาน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถือว่ามีความน่าเชื่อถือ และสามารถครอบคลุมสภาพและ
ปัญหาการจัดดำเนินการการกักน้ำและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากร
ตอบด้วยความตั้งใจและตรงกับความเป็นจริง จึงถือว่าเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยทั่ว ๆ ไป ในการดำเนินการการกักน้ำและ
นันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

ปัญหา หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัด
ดำเนินการการกักน้ำและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

การจัดดำเนินการ หมายถึง การกำหนดหน้าที่ วิธีการปฏิบัติ ขอบข่ายความรับผิดชอบ และ

การประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามที่กำหนดไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลากร หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านภารกิจกีฬาและงานทางด้านนันทนาการ
2. ด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการเงิน แผนงบประมาณประจำหน่วยงานรวมทั้งรายรับรายจ่ายของหน่วยงาน และสวัสดิการในหน่วยงาน
3. ด้านอุปกรณ์ สถานที่ หมายถึง อุปกรณ์และสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางภารกิจกีฬา และกิจกรรมทางด้านนันทนาการ
4. ด้านการจัดการ หมายถึง การบริหารงาน การจัดการภารกิจกีฬาและนันทนาการ ในเรื่องวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดการแข่งขันกีฬา และกิจกรรมนันทนาการ

ภารกิจกีฬา หมายถึง กิจกรรมการเล่น การทดสอบ การแข่งขันต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดทักษะ ความชำนาญ ความแข็งแรง ความอดทน และความสง่างามทางร่างกายของบุคคล

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่างโดยขึ้นอยู่กับความสนใจของบุคคล เพื่อก่อให้เกิดความสุข ความพอใจและเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด

หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง องค์กรของรัฐหรือหน่วยงานธุรกิจของรัฐ หรือบริษัท และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจของรัฐบาล มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพและปัญหาในการจัดดำเนินการภารกิจกีฬาและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
2. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้ตระหนักถึงความเป็นจริง

เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการการกักฟ้าและนันทนาการ ของหน่วยงานของตน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างความตื่นตัวทางด้านการกักฟ้าและนันทนาการแก่บุคลากรของรัฐวิสาหกิจได้ทางหนึ่ง

3. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพ การจัดดำเนินการการกักฟ้าและนันทนาการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการผลิตบุคลากรทางการกักฟ้าและนันทนาการ ของสถาบันผลิตบุคลากรทางพลศึกษา ให้สามารถผลิตบุคลากรทางการกักฟ้าและนันทนาการได้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
- 5 เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกักฟ้าและนันทนาการ ในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป